

"La persistència de la memòria"

per Josep Maria Subirachs

"Salvador Dalí: Adéu.
Tots t'hem deixat! Ara ens
esperen hores infinites
d'avorriment".

Joan-Josep Tharrats

Dalí i Subirachs
a Portlligat
(1963)

No sense dificultats Salvador Dalí ha mort. I aquest fet luctuós espero que almenys serveixi perquè en el nostre petit país no se li regategi més la seva brillant imaginació, la seva esclatant personalitat i la seva extraordinària creativitat.

En el Museu d'Art Modern de Nova York, no gaire lluny dels gratacels Rockefeller amb els murals art-déco de Josep M. Sert, hi ha un quadre sovint difícil de veure perquè, a més a més de la seva mida petitíssima, 24x33 centímetres, la gent s'hi apilona al davant, fascinats per l'encant d'aquesta petita obra mestra. Em refereixo a la pintura de Salvador Dalí, de 1931, **La persistència de la memòria**.

Aquesta tela, que transporta al centre de Manhattan la llum brunyida per la tramuntana de l'Empordà, garanteix, ella sola, la qualitat del pintor que, sens dubte, és en aquest segle que s'acaba el primer en el panorama artístic del nostre país.

Però el que aquí m'agradaria destacar és el caràcter profètic de Dalí. I amb això no em refereixo solament al seu quadre **Construcció tova amb mongetes cuites**, premonició de la guerra civil espanyola, sinó també a altres aspectes més purament

artístics de la seva extraordinària personalitat.

Aquest caràcter profètic de què parlem el destaca ell mateix quan, de la seva obra de l'any 1936 **L'smoking afrodisíac**, diu: "Considero aquesta jaqueta afrodisíaca com el més gloriós antecedent del pop-art".

Dalí va ser, a més a més, un defensor del modernisme en un moment en què no estava de moda defensar-lo. Ell va salvar les entrades de metro **art nouveau** de París quan volien eliminar-les i va destacar el geni d'Antoni Gaudí quan per culpa del noucentisme no es valorava la seva excel·lenta creativitat.

Però hi ha una cosa, no obstant, que ningú no ha dit encara: considerar Salvador Dalí com a precursor de la postmodernitat.

La postmodernitat, que més que un estil és l'inici d'una nova època, sorgeix del desencís que ens provoquen els mediocres continuadors de les avantguardes amb les seves obres cada vegada més estèrils, fàcils i buides de contingut.

Així doncs, crec que la postmodernitat té en Salvador Dalí el seu profeta, ja que

en l'obra del pintor de Figueres hi trobem totes les característiques que configuren aquest moviment: la revisió irònica del passat, la seva tècnica voluntàriament **pompier**, la recuperació del tema, les cites constants, el manierisme, la composició escenogràfica, l'intent d'eliminar les diferències entre la pintura d'èlite i la de masses, el seu eclecticisme cínic i provocador...

Així, amb l'exemple de la seva obra personal, creativa, plena de lucidesa i de bogeria, arquetípica de la rauxa catalana, plena de defectes i d'excessos, popular i hermètica, metafísica i banal a vegades però interessant sempre, entrem a les portes del segle XXI amb l'esperança que, com sempre ha passat, el temps arraconi en l'oblit tanta obra mediocre i quedin com a documents de la nostra història més recent els grans creadors: Orson Welles, Henry Moore, Igor Stravinsky, Pablo Picasso, Saul Steinberg, Le Corbusier i, naturalment, Salvador Dalí.

□